

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

Доцент Ірина СОЛОНИНКО

_____ 2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ
ВБ 1.43 «Рациональне харчування та дієтотерапія»

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр медицини»
кваліфікації професійної «Лікар»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 228 «Медицина»

<p>Обговорено та ухвалено на методичному засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Протокол №1 від « 30 » 08 2023 р. Завідувач кафедри проф. Дутка Р.Я.</p>	<p>Затверджено профільною методичною комісією з терапевтичних дисциплін Протокол №4 від « 14 » 09 2023 р. Голова профільної методичної ради проф. Радченко О.М.</p>
--	--

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Навчальна програма дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», факультет медичний курс III складена

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Новосад А. Б.

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Ющик Л.В.

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Івасівка Р.С.

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Буфан М.М.,

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Дроник І.С.

на підставі робочої навчальної програми з дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія» для студентів III курсу медичного факультету, затвердженої профільною методичною комісією з терапевтичних дисциплін, протокол № 2 від 29.03.2022 р.

РЕЦЕНЗЕНТ : зав. кафедри інфекційних хвороб, доктор мед. наук, професор Зінчук О.М. _

**Зміни та доповнення до Робочої програми навчальної дисципліни
«Раціональне харчування та дієтотерапія»
на 2023-2024 н.р.**

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1.	Згідно Наказу ректора №1793-з від 12.06.2023 р. «Про реалізацію Плану заходів Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р.» внесені зміни у тематичний план самостійної роботи	Протокол № 1 засідання кафедри від 30. 08. 2023 р.	Затверджено профільною методичною радою з терапевтичних дисциплін. Протокол № 4 від 14.09. 2023 р.

Завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини

проф. Р.Я. Дутка

ВСТУП

Програма вивчення дисципліни за вибором «Раціональне харчування та дієтотерапія» написана відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» освітньої програми магістра медицини.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Проблема стану здоров'я населення має прямий взаємозв'язок із харчуванням. Із погрішностями у харчуванні пов'язані порушення діяльності таких систем як, травна, серцево-судинна, сечовидільна тощо. Їжа це носій і джерело величезної кількості біологічно та фармакологічно активних речовин, потужний лікувальний та оздоровчий фактор. Ідеальним вважають харчування, яке забезпечує надходження поживних речовин до організму в кількостях, що відповідають його витратам. Предметом вивчення навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентом основних принципів лікувального та профілактичного харчування.

«Раціональне харчування та дієтотерапія» вивчається студентами третього курсу під час п'ятого або шостого навчального семестру.

«Раціональне харчування та дієтотерапія» є вибірковою дисципліною для студентів спеціальності 222 «Медицина».

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно–трансферної системи.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік, навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: раціональне харчування та дієтотерапія	3 кредитів / 90 год.	12	18	60	3 курс (V або VI семестри)	залік

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до примірного навчального плану, вивчення дисципліни передбачене на III курсі у V або VI семестрах, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: нормальної анатомії, нормальної фізіології, медичної біології, медичної та біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення топографічної анатомії, патологічної анатомії, патологічної фізіології, медичної психології, з якими інтегрується програма навчальної дисципліни.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є сформувати у студентів вміння і навички з організації системи харчування здорової та хворої людини на різних вікових етапах шляхом застосування сучасних наукових положень нутриціології та з організації харчування в лікувально-профілактичних, оздоровчих і навчальних установах, а також методів профілактики за допомогою спеціально підібраної дієти.

Організацію раціонального харчування, основні функції їжі, правила оздоровчого та лікувального харчування, основні принципи збалансованого харчування, харчові отруєння, пов'язані з недоброякісною їжею, харчування здорової людини на різних вікових етапах.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є :

- Вміти розробляти практичні рекомендації щодо організації раціонального харчування різних груп населення.
- Оволодіти методикою проведення просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань.
- Організувати лікувальне харчування, вміти розробляти практичні рекомендації щодо раціонального харчування різних груп населення, оволодіти методикою проведення просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність   Здатність розв'язувати складні задачі, тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні:

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 Здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК9 Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК2 Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК4 Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
- ФК5 Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

Програмні результати навчання

- ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- ПРН22 Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
- ПРН23 Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану

захворюваності населення.

ПРН24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «*Матриці компетентностей*».

Матриця компетентностей

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
<i>Загальні компетентності</i>					
ЗК.1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
ЗК.2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.				
ЗК.3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
ЗК.4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК.5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції
ЗК.6	Здатність приймати	Знати тактики	Вміти приймати	Вміти приймати	Нести

	обґрунтовані рішення	та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
ЗК.7	Здатність працювати в команді.				
ЗК.8	Навички міжособистісної взаємодії.				
ЗК.9	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Мати досконалі знання державної мови і спілкуватися іноземною мовою	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово, спілкуватися іноземною мовою	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державною мовою, спілкуватися іноземною мовою.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань, спілкуватися іноземною мовою.
ЗК.10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
ЗК.11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Мати знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, щоб опрацювати та аналізувати інформацію з різних джерел.	Вміти використовувати знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, щоб опрацювати та аналізувати інформацію з різних джерел.	Використовувати знання для аналізу та пошуку джерел інформації	Нести відповідальність за достовірність інформації.
ЗК.12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.
ЗК.13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем (мотивів).	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки та	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.

ЗК.14	Здатність діяти на основі етичних міркувань	усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми..			
ЗК.15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Знати та зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.	Формулювати свої моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.	Здатність донести, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності.	Відповідати за свої моральні, культурні, наукові цінності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Знати як визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результат.	Вміти визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результат.	Вміти визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результат.	Нести відповідальність за визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінку їх результатів.
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Знати як визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Вміти визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Вміти визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Нести відповідальність за визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	Знати як визначати характер харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	Вміти визначати характер харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	Вміти визначати характер харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	Нести відповідальність за визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
-----	---	---	--	--	--

Програмні результати навчання

ПРН5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПРН23	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
ПРН24	Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

2 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС
90 год.

3. Структура навчальної дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія»

Тема	Практичні заняття	Лекції	СРС
Тема 1. Фізіологічні норми харчування. Поняття про дієтотерапію. Дієтичні столи. Годування тяжкохворих. Характеристика спеціальних дієт.	4	2	12
Тема 2. Збалансоване харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму. Розлад харчової поведінки.	4	2	12
Тема 3. Харчові отруєння. Клінічні ознаки. Роль продуктів харчування у виникненні алергії. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри.	4	4	12
Тема 4. Нетрадиційні дієти	2	2	12
Тема 5. Раціональне харчування різних вікових груп.	4	2	12
Разом	18	12	60

4. Тематичний план лекцій

Тема	Кількість годин
Тема 1. Фізіологічні норми харчування. Поняття про дієтотерапію. Дієтичні столи. Годування тяжкохворих. Характеристика спеціальних	2

дієт.	
Тема 2. Збалансоване харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму. Розлад харчової поведінки.	2
Тема 3. Харчові отруєння. Клінічні ознаки.	2
Тема 4. Роль продуктів харчування у виникненні алергії. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри.	2
Тема 5. Нетрадиційні дієти	2
Тема 6. Раціональне харчування різних вікових груп.	2
Разом	12

5. Тематичний план практичних (семінарських) занять

Тема	Практичні заняття
Тема 1. Мета та завдання фізіології раціонального харчування. Поняття про дієтотерапію. Поняття дієтичних столів. Дієтотерапія при захворюваннях органів травлення, серцево-судинної та сечовидільної систем.	2
Тема 2. Дієтотерапія при захворюваннях серцево-судинної та сечовидільної систем.	2
Тема 3. Основні поняття збалансованого харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів, макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму.	2
Тема 4. Надлишок та дефіцит поживних речовин, наслідки для здоров'я. Нервова анорексія. Поняття про надвагу та ожиріння. Метаболічний синдром.	2
Тема 5. Сучасні проблеми харчування. Харчові отруєння та їх профілактика. Перша допомога при харчових отруєннях.	2
Тема 6. Поняття про харчову алергію. Особливості раціону при алергічних дерматитах, захворюваннях шкіри та додатків інфекційного та неінфекційного походження.	2
Тема 7. Поняття про вегетаріанство, голодування, сиродіння та роздільне харчування. Небезпека та наслідки для здоров'я.	2
Тема 8. Харчування дітей, підлітків, осіб похилого віку.	2
Тема 9. Раціон вагітних та годуючих матерів.	2
Разом	18

6. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять;
- Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.
- Підготовка студентів з теоретичних питань щодо необхідності призначення лікувальних дієт.
- Практика студентів у терапевтичних відділеннях стаціонару з метою відпрацювання практичних навиків призначення лікувального харчування.
- Виконання індивідуальної роботи.

Тематичний план самостійної роботи з дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія»

№	Тема	Кількість годин
1	Значення правильного харчування для збереження здоров'я людини. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії.	3
2	Парентеральне та зондове харчування	3
3	Роль фізичного навантаження у комплексному підході зменшення	3

	ваги	
4	Лікувальне харчування при ендокринних захворюваннях	3
5	Віддалені наслідки ожиріння	3
6	Раціональне харчування спортсменів	3
7	Будова та функції фізіологічних систем, пов'язаних із харчуванням	3
8	Лікувальне та профілактичне харчування	3
9	Роль води у харчуванні	3
10	Спеціальні дієти	3
11	Профілактичне харчування населення в умовах радіоактивного забруднення	3
12	Сучасні проблеми харчування. Токсикоінфекції	3
13	Особливості харчування дітей шкільного віку	3
14	Особливості харчування дітей першого року життя	3
15	Харчові отруєння немікробної природи	3
16	Лікувальне харчування при захворюваннях органів дихання	3
17	Лікувальне харчування при захворюваннях кісткової-суглобової системи	3
18	Лікувальне та профілактичне харчування при захворюваннях крові	3
19	Лікувальне харчування при туберкульозі	3
20	Лікувальне харчування післяопераційних хворих	3
	РАЗОМ	60

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.

Робота з літературою та іншими джерелами інформації.

8. Методи навчання

Використовуються наступні методи навчання:

- **Словесні** - розповідь, бесіда, пояснення, інструктаж.
- **Наочні методи** – ілюстрація, демонстрація.
- **Навчальна робота під керівництвом викладача** — самостійна робота. До неї належить написання рефератів, самостійних письмових робіт, контрольних робіт.
- У навчальний процес впроваджуються нові методичні прийоми з урахуванням сучасних досягнень педагогічної науки, якісних змін контингенту студентів, а також з метою оптимізації роботи як з обдарованими, так і з невстигаючими студентами. Індивідуалізована та методично поглиблена робота з обдарованими та невстигаючими студентами. Обдаровані студенти за бажанням займаються у студентському науковому гуртку, де поглиблено вивчають теми, які їх цікавлять. Для невстигаючих студентів організовані консультації. При оцінюванні поточної успішності на практичному занятті поряд з усним контролем використовується письмовий контроль у вигляді письмової відповіді на уніфіковані запитання.
- Широко використовуються інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи навчання, що дозволяє реалізувати компетентісний підхід до підготовки фахівців та сприяє формуванню професійно підготовленої особистості.
- Під час проведення практичних занять використовуються інтерактивні методи навчання. Зокрема, для відпрацювання професійних вмінь та навичок залучаються клінічні задачі, кейс-метод, метод клінічних ігор, мозкового штурму, тощо. В рамках позааудиторної підготовки студентів використовують науково-дослідницькі методи, на кафедрі працює предметний науковий гурток, студентам пропонується реалізувати міждисциплінарні проекти в рамках їх науково-дослідницької діяльності та доповісти результати на науково-практичних конференціях різного рівня.
- Таким чином, організація навчального процесу на кафедрі використовує методи, що найбільше відповідають особистісно-орієнтованій моделі навчання.

9. Методи контролю.

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове, комп'ютерне), структуровані письмові роботи, структурований контроль практичних навичок.

Види контролю (поточний контроль практичних занять).

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік.

Критерії оцінювання:

– **10. Поточний контроль** здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначена навчальною програмою дисципліни.

10.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, контроль виконання практичних навичок з методів обстеження хворого з подальшою інтерпретацією отриманих даних, аналіз результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання (залік).

12.Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = CA \times 200 / 5$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недос- татньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 2

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

– 13. Методичне забезпечення

Під час проведення практичних занять використовуються інтерактивні методи навчання. Зокрема, для відпрацювання професійних вмінь на навичок залучаються клінічні задачі, кейс-метод, метод клінічних ігор, мозкового штурму тощо. В рамках позааудиторної підготовки студентів використовують науково-дослідницькі методи, на кафедрі працює предметний науковий гурток, студентам пропонується реалізувати міждисциплінарні проекти в рамках їх науково-дослідницької діяльності та доповісти результати на науково-практичних конференціях різного рівня.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Основи харчування: підручник / М.І. Кручаниця, І.С. Миронюк, Н.В. Розумикова, В.В. Кручаниця, В.В. Брич, В.П. Кіш. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 252 с. Деонтологія в медицині / Ковальова О., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. – Київ: Медицина, 2018 р. – 240 с.
2. Раціональне та здорове харчування: методичні вказівки до практичних занять для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / С. П. Гвоздій, Т. І. Шапкіна. – Одеса : Одес. нац. ун-т. ім. І. І. Мечникова, 2019. – 36 с.
3. Фізіологія харчування. Практикум. Практичний посібник / Н.М. Зубар, Ю.В. Руль, М.К. Булгакова – ЦУЛ, 2019 – 208 с.
4. Основи фізіології та гігієни харчування/ Н.М. Зубар– Центр навчальної літератури, 2019 – 336 с.
5. Додаткова:
6. Ananthakrishnan A.N., Bernstein C.N., Iliopoulos D., Macpherson A., Neurath M.F., Ali R.A.R., Vavricka S.R., Fiocchi C. Environmental triggers in IBD: A review of progress and evidence. *Nat. Rev. Gastroenterol. Hepatol.* 2018;15:39–49. doi: 10.1038/nrgastro.2017.136. - DOI - PubMed
7. Diet-Microbiota Interplay: An Emerging Player in Macrophage Plasticity and Intestinal Health. O'Mahony C, Amamou A, Ghosh S. *Int J Mol Sci.* 2022 Mar 31;23(7):3901. doi: 10.3390/ijms23073901.PMID: 35409260
8. Effects of Olive Oil and Its Components on Intestinal Inflammation and Inflammatory Bowel Disease. Vrdoljak J, Kumric M, Vilovic M, Martinovic D, Tomic IJ, Krnic M, Ticinovic Kurir T, Bozic J. *Nutrients.* 2022 Feb 11;14(4):757. doi: 10.3390/nu14040757.PMID: 35215407
9. Food Additives, a Key Environmental Factor in the Development of IBD through Gut DysRaoul P, Cintoni M, Palombaro M, Basso L, Rinninella E, Gasbarrini A, Mele MC. *Microorganisms.* 2022 Jan 13;10(1):167. doi: 10.3390/microorganisms10010167.PMID: 35056616
10. Experimental Evaluation of Food-Grade Semi-Refined Carrageenan Toxicity.
11. Pogozhykh D, Posokhov Y, Myasoedov V, Gubina-Vakulyck G, Chumachenko T, Knigavko O, Polikarpova H, Kalashnyk-Vakulenko Y, Sharashydzhe K, Nakonechna O, Prokopyuk V, Onishchenko A, Tkachenko A. *Int J Mol Sci.* 2021 Oct 16;22(20):11178. doi: 10.3390/ijms22011178.PMID: 34681837
12. Періодичні видання за тематикою (перелік систематично оновлюється та надається студентам).

11.ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

<https://www.youtube.com/watch?v=XL9H0Izi41o>

https://www.youtube.com/watch?v=iO_iKYftPVI

<https://nvk13kp.co.ua/ratsionalne-harchuvannya-v-suchasnyh-umovah/>

<https://www.vingudpss.gov.ua/news/racionalne-harchuvannya-ditey>